

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

בחיוך ובנועם, תלכו עמו להחזיר את הגניבה, בתחילה יהיה קשה לו מאוד "להכריז על עצמו שהוא גנב, אבל זה יגרום לו לשינוי.

ההורים אכן עשו כהוראת הגריא"ל ואט אט התברר עד כמה צדקו דבריו, עד שאפילו כשהיה רואה מרחוק מחט שאינה שלו, היה בורח כמו מאש, מפני הבושה... (אורחותיך למדני)

"ולפני עוור לא תתן מכשול" (יט, יד)
בפרשבורג, בה כיהן ה'כתב סופר' (בנו של ה'חתם סופר')

כריש מתיבתא, התכנסו כל רבניה ורבני הונגריה. נערכה סעודה לכבודה של תורה ובראש המסובין, ישב בעל ה'כתב סופר' זי"ע, וכן הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע.

במהלך הסעודה, הכריז ה'כתב סופר', שנמצא איתו דבר חשוב וחביב עד מאד וברצונו להראותו למסובים, והוציא מכיסו מטבע ישן של מחצית השקל מתקופת הבית, והראה אותה למסובין.

הרבנים התרגשו מאד מהמטבע העתיק, וכולם רצו לראותו מקרוב ולמשמש בו בידיהם, מגודל החביבות והזכיה שנודמנה לידם מטבע כסף שבו היו ישראל קדושים שוקלים

שקליהם לבית המקדש. וכך עבר המטבע מיד ליד, עד שכל המשתתפים זכו לראותו בהתפעלות רבה. והנה, לפתע נעלם המטבע כשעבר מאחד לחברו, ולא נודעו עקבותיו.

אחרי קדושים

"ולא תגנובו" (יט, יא)

סיפר הגר"ח"י מישקובסקי, אל הגריא"ל שטיינמן זי"ע הגיע אב שסיפר בבכי כי יש לו בן גנב רח"ל.

היכן שהילד הולך צריך להשמר מפניו. נכנס למכולת - גונב. בא לבקר דודים - גונב. אפילו האב עצמו נאלץ להחביא את ארנקו מפניו.

הם כבר ניסו את כל הדרכים. הרביצו לו צעקו עליו. נתנו פרסי עידוד, אך לשוא, מה עושים?

אמר להם הרב שטיינמן: דעו שאדם שכבר טעם טעמה של גניבה, יקשה עליו לוותר עליה ולא יועילו צעקות עונשים ואף לא פרסים, כי רואה לנגד עיניו את ה"עושר" הגדול הצפוי לו מגניבותיו, וממילא כל מה שיציעו לו אינו מגיע לערך הזה.

אבל ישנו דבר אחד שעוזר לגנב גם בשעת גניבה והוא הבושה, כפי שרואים בדברי חז"ל (ב"ק עט:): שהטעם שעל שור משלם הגנב חמשה (בטבח ומכר) ועל שה

ארבעה, משום שהתבייש שנשא את השה על כתיפו, ואף שזה רצונו של הגנב, בכ"ז, יש לו איזו שהיא צביטה בלב על שראוהו בכך ובגין זאת מפחיתים מעונשו.

על כן - הורה הרב שטיינמן - אתם ההורים חייבים להתאפק, לא לצעוק ולא להרביץ, אלא רק

"תכלית הידיעה - לדע שאינו יודע"

בירושלים שלפני יותר ממאה שנה התגורר ילד מחונן שכלם צפו ממנו לגדולות ונצורות.

הוא היה מכשר ומחונן, השקיע בלמודים, הבין היטב את החמר הנלמד - וגם היה בעל זכרון טוב.

לא פלא שהוא היה אמור להגיע למקום הראשון במבחן הפומבי שנערך אז, על כל מסכת בבא מציעא.

כל החידר התכונן אז למבחן הפומבי, אבל כלם ידעו שהוא, הוא בנראה ידע טוב יותר מכלם.

כלם חכו ליום הגדול, והוא בראשם. המתין להרוות נחת את הוריו הנרגשים, לשמח את המלמד שכל כך השקיע בו, להגשים את הציפיות של כל הצוות החנוכי - ולהצדיק את מבטי ההערצה והקנאה של כל ילדי הכיתה.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

החלו כולם לחפש על הרצפה, על השולחן, בחורין תוך כדי הוויכוח שנמשך, נשמעה תרועת שמחה מחדר ובסדקין ולא מצאו.

כמובן נהייתה בהלה גדולה, כי המטבע הלז היה חשוב מאד בעיני הכל, ואין לשער יקרת ערכו אצל בעליו - ה'כתב סופר', וגודל צערם על שאבד ממנו.

אחרי שחיפשו אחריו בכל מקום והתייאשו מלמצוא אותו, עלה החשד פן ואולי אחד מהרבנים המסובים, שלח ידו ולקח את המטבע והחביאו אצלו.

הגם כי מאד לא נעים לחשוד ברב בישראל במעשה גניבה ח"ו, אבל הרי לא תיתכן שום מציאות אחרת, רק שמאן דהוא מהמסובין גנב את המטבע, שהרי כבר חיפשו בכל מקום, ועדיין כולם יושבים במסיבה ואיש לא יצא...

ה'כתב סופר' הכריז, שהיות והאבידה כל כך יקרה אצלו, הוא מציע שכל הרבנים המסובין, ישארו על מקומם ויסגרו את הדלת שלא יהא יוצא ובא, ילכו מרב לרב, וכל אחד יוציא את המונח בכיסו, עד שיתברר ברשות מי נמצא המטבע של מחצית השקל שנעלם.

כל הרבנים הסכימו להצעה, מלבד הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע, שטען כי אין זה הגון לחשוד את הרבנים בגניבה, והוא מתנגד להצעה של הכתב סופר, ולא הועיל כל מה שהתווכחו עם הג"ר יהודה אסאד, הוא החזיק בשלו, שאסור לעשות כך לרבנים.

כל המסובין התפלאו מאד על הגר"י אסאד שמתנגד לחיפוש כזה, וכמובן נפל החשד עליו.

באותו בקר, קם הילד בהתרגשות מיוחדת, הוא עבר במוחו על כל מסכת בבא מציעא, דף אחר דף - ושמח לגלות שהוא שולט היטב בחומר.

אבל אז, דוקא ברגעי השיא, כשסוף סוף בא הרגע המכונן והמלמד הפנה אליו את השאלה הבאה, הוא נאלם דום. שכח הכל. מחר ריק.

המלמד נסה לרמוז, שדל אותו במלים מעודדות, נסה מכאן ומשם בקול מתחנן - אבל כלום. אשר לא הצליח להזכר.

החברים הביטו עליו בתדהמה. המנהל החניק קריאת אכזבה. וההורים? הם הסיטו את המבט, המאכזב, מפניו המסמיקות והמחזירות של אשר הנאנק על הבמה, וכמובן שבבית השלימו ופרקו את כאבם עליו...

והוא, כל כך בודד על הבמה, לא מצליח להזכר כלום. והשאלה בוערת בתוך נשמתו: רבונו של עולם, לא יכול להיות שאתה עושה לי את זה סתם, כדי להרס לי את הנפש!

זו הרי התורה שלך! למדתי את התורה שלך! בשביל מה אתה מעביר אותי את הביזיון הזה מול מאות זוגות עינים!?

באותם רגעים הוא נשבר. משבר חריף, שלזה אותו במשך שנים, והוא לא הצליח להחליץ ממנו. השאלה הבוערת לא הרפתה. מה זה, ועל מה זה.

הוא פגש רופאים, הוא ראה מביני נפש, הוא חפש תרופה למכה הנוראה אותה חטף בפני קהל ועדה. אף אחד לא הצליח לחלץ אותו מהשבר.

המטבע מיד ליד, נפל לתוך צלחת ונדבק לדופן הצלחת בשומן שהיה בה.

אחרי שנמצאה האבידה, הכריז הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע שהוא מבקש רשות לשאת את דבריו. כמובן שהסכימו כולם.

הגר"י אסאד הוציא מכיסו מטבע של מחצית השקל, באותה דמות וצורה ומשקל של המטבע של הכתב סופר, ופתח ואמר: רבותי, בוודאי חשדתוני כשראיתם עד כמה אני מתנגד לחיפוש בכליני, ובכן תדעו, כי גם בידי ישנה מטבע

כזו של מחצית השקל, ועתה שערנו נא בנפשכם, אילו היו מחפשים בכלי ומוצאים אצלי את המטבע, מה גדולה הייתה הבושה שהייתי מתבייש לעיני רבני המדינה כולה, ומי יודע אם לא הייתה נפשי יוצאת מגודל הבושה והצער.

מזה תיקחו כולכם מוסר השכל, עד כמה צריך להיזהר שלא לחשוד חלילה שום בריה מישראל, שלא לבוא לידי מכשול וטעות, ח"ו.

מובן מאיליו הרושם האדיר שעשו דבריו על המשתתפים הנכבדים. כך הצליח הרב לקיים בממשות את הציווי: "ולפני עיוור לא תיתן מכשול"...

(דרך עץ החיים)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"בצדק תשפוט עמיתך" (יט, טו)

כמשמעו, דבר אחר: הוי דן את חברך לכף זכות. (רש"י)
רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר, מעשה שהיה.
בירושלים של הימים ההם, ימי מלחמת העולם
הראשונה, אנשים מתו מרעב.

באותם ימים התרחש
סיפור שכל ירושלים
רעשה סביבו.

ליהודי פלוני היה בביתו
מטבע זהב - 'נפוליאון'.
בכזה סכום יכלו לעשות
הרבה מאוד בימים ההם.
הוא הניח את המטבע
מעל הארון בבית, וידע
תמיד, שברוך ה' יש לו
מטבע לעת צרה, שמחה
וששון.

הילד הקטן ראה מידי
פעם שאבא מטפס על
הארון, ועניין אותו לדעת
מה יש שם למעלה.
פעם, כאשר אבא לא היה
בבית, הוא טיפס וראה
שם מטבע.

מטבע! אפשר הרי לקנות
בו חתיכת עוגה להחיות
את הנפש.

טיפס ולקח את מטבע
הזהב, ורץ לקיוסק
לקנות.

בדרך פגש אותו יהודי
וראה שיש לו בידו מטבע
זהב.

"יונגעלע (- ילד), לאן
אתה הולך?" - התעניין
היהודי.

"אני הולך לקיוסק לקנות
עוגה", סיפר הילד.

אמר היהודי לעצמו -
כאן בירושלים משתולל
הרעב, והנה ילד מסתובב
ברחוב עם מטבע זהב!!
החליף עם הילד את
המטבע, נתן לו מטבע
פשוט של נחושת, ואת
מטבע הזהב שלשל לכיסו.

הילד נכנס לקיוסק וקנה עוגה במטבע.

יום יומיים לאחר מכן טיפס אביו לראות את האוצר -
והנה האוצר איננו!

עשה סקנדל גדול, מי גנב. הילד אמר: "אני לקחתי".

"מה עשית עם הכסף?" "קניתי עוגה".

רץ לקיוסק והתחנן לפני המוכר: "תרחם עלי, תחזיר את
המטבע שהילד נתן לך".

אמר לו: "אני לא יודע על מה אתה מדבר".
"מה זאת אומרת אתה לא יודע? הרי הילד אומר שהוא

נתן לך את המטבע!"

"באמת הילד היה אצלי,
נתן מטבע וקנה עוגה,
אבל זו היה מטבע של
נחושת".

האבא מתחיל לצעוק:
"רימית את הילד, תרחם
עלי תחזיר את הגניבה",
והמוכר בשלו: הוא נתן
לי מטבע נחושת.

"איך יכול להיות, הרי על
הארון היה מטבע זהב",
טען האבא.

"אני לא יודע מה היה על
הארון, הילד נתן לי
מטבע נחושת!"

הלכו לרב, הרב שמע את
הסיפור, והכריע:

"המוכר מחוייב להשיב
שלא לקח את מטבע
הזהב, ויפטר".

המוכר, שהיה ערלעכער
איד, אמר: "רבי, אינני
נשבע אפילו שבועת
אמת, ואם משום כך
אצטרך לשלם - אשלם,
אבל מאיפה יהיה לי
מטבע זהב?"

בכל מקרה נהיה רעש
גדול, הכל דברו כי בעל
הקיוסק גנב, אין בכך
ספיקות, הרי הילד מודה
שלקח מטבע. כיצד יש לו
בכלל חוצפה לומר שהוא
הביא לו מטבע נחושת!

הקונים נמנעו מלדרוך
בחנותו, היו לו בזיונות,
וכמובן שהיה עליו
להשיג כסף לשלם על
המטבע, מכר את הבית.

המלחמה הסתיימה, חלפו הימים, נהייתה רווחה.

היהודי שנטל את המטבע מהילד הרגיש כי עליו לחזור
בתשובה.

וְאִזּוֹ, אַחֲרֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה (!) שֶׁל מַעֲרַבְלֵת פְּנִימִית בְּלִתִּי
פּוֹסֶקֶת, הִבִּין ר' אֲשֶׁר הֶצְעִיר: חִיבַת לִהְיוֹת כָּאֵן
מִטָּרָה, בְּמַעֲבַר הַזֶּה!

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהִבִּיא אוֹתִי לְתוֹכָנָה עֲצֻמָּתִית
מְאֹד, שְׁאִין שׁוּם דֶּרֶךְ אַחֲרֵת לְהַעֲבִיר אוֹתָהּ אֵלַי - רַק
דֶּרֶךְ הַבּוֹשָׁה הַנּוֹרְאִית עַל הַבָּמָה!

מַהִי אוֹתָהּ תוֹכָנָה? הַהֲבָנָה שְׁאִינְנִי יָכוֹל, שְׁאִינְנִי יוֹדֵעַ,
שְׁכָל מָה שֶׁיֵּשׁ לִי, זֶה רַק הוּא!

אַבֵּל רָגַע, וְכִי לֹא יָדַעְתִּי אֵת זֶה עַד אִזּוֹ? וְכִי לֹא אֶמְרָתִי
'בְּרוּךְ הַשֵּׁם', 'תּוֹדָה לַשֵּׁם', 'אֲנִי אוֹהֵב אוֹתָךְ הַשֵּׁם' גַּם
לִפְנֵי הַמִּבְחָן הַפְּמִי הַכּוֹשֵׁל בְּחִי?

כֵּן. אַבֵּל אִזּוֹ זֶה הִיָּתָה אֶמִירָה מִהַשְׁפָּה וְלַחוּץ, אֶמִירָה
לֹא מַחֲבֵת, לֹא עֲמָקָה, לֹא כּוֹז שְׁאֶפֶשֶׁר לְהַתְרַפֵּק
עֲלֶיהָ, לֹא כּוֹז שְׁאֶפֶשֶׁר לְשֹׂאֵב מִמֶּנָּה כּוֹחוֹת וְחַיִּים...

אִם הִיָּתִי מַצְלִיחַ בְּאוֹתוֹ מִבְּחָן, וּמִרְשִׁים מְאֹד אֵת כָּל
מְאוֹת הַהוֹרִים וְהַתְּלִמִּידִים, הִיָּתִי כְּמוֹכֵן מִרִּים עֵינָיִם
בְּתוֹדָה - אַבֵּל הִיָּתִי מִמְשִׁיךְ לְהַסְתוֹבֵב בְּתוֹחוֹשָׁה
שְׁאִנִּי יוֹדֵעַ, שְׁאִנִּי מִבֵּין, שְׁאִנִּי מְאֹד מַצְלָח וְכִשְׁרוֹנִי...
בְּאוֹתוֹ מִבְּחָן קְבִלְתִּי אֵת הַמִּתְנָה הַגְּדוֹלָה בְּחִי, אֵת
ה'דֶּרֶךְ', אֵת הַהֲבָנָה הַעֲמָקָה שְׁאִינְנִי מִבֵּין, אֵת הַיִּדְיָעָה
הַמְּחַלֵּט שְׁאִינְנִי יוֹדֵעַ, אֵת הַיִּכְלָת הַעֲצֻמָּתִית לְהַכִּיר
שְׁאִינְנִי יָכוֹל!

וְאֶנְחֲנוּ הַרְוָחֵנוּ דֶּרֶךְ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם.

(נִקְדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

"ואהבת לרעך כמוך" (יט, יח)

מסופר על הגה"ק רבי נתן אדלר שנתכבד פעם אחת בסנדקאות, בברית שנערכה בעיר אחת שהיתה רחוקה מביתו מרחק רב.

למרות הקור העז והשלגים, יצא רבי נתן לדרכו וזכה במצוה חשובה זו.

אחרי הברית חיפשו את רבי נתן ואיננו.

חיפשו אחריו בדאגה רבה, ומצאו אותו עומד בחוץ כששיניו נוקשות זו בזו מרוב קור, והוא שומר על הסוס הרתום לעגלה שהסיעה אותו.

שאל אותו בעל הברית: למה לא יכנס רבינו לבית החם והנעים וישתתף בסעודת המצוה? וכי מצא הרב שמץ של פסול בבית?

ענה לו רבי נתן: חלילה, פשוט ריחמתי על העגלון שנשאר לעמוד בחוץ שומר על סוסו, בעוד אני יושב בתוך הבית החם, משום כך הצעתי להתחלף איתו מעט.

נכנסו בני הבית ואכן מצאו את העגלון כשהוא ישן שנת ישרים ליד התנור החם.

אולם רבי נתן לא הסכים בשום אופן להעיר אותו, ורק אחרי שאחד מבני הבית התעקש להחליף את הרב על משמרתו, ניאות הרב להיכנס לבית החם.

רבי יעקב מאיר שכטר ספר, שיום אחד התקשר אליו יהודי שבור לב מחוץ לארץ, ושפך את לבו במשך חצי שעה על כל סאת הצרות שהוא עובר.

הוא באמת סבל, היהודי. צרות על גבי צרות, כאבים, יסורים, טלטלות, והתקנה לא נראית באפק.

כשסים היהודי לתאר את מצבו הקשה, אמר לו ר' יעקב מאיר רק שלוש מלים: "ככה הבורא רוצה!"

מספר ר' יעקב מאיר: בצד השני של הקו היתה שתיקה של רגע, ואז אמר לי היהודי - "האמת, אם היית אומר לי 'השם בטיח יעזר לך', הייתי טורק את השפופרת באותו הרגע!"

כי באותם רגעים, כשאתה רואה את עמך השבר, את עוצמת החלשה וחסר האונים שלך, אתה מבין היטב שאין טעם לחפש לחזור לשליטה, אלא רק להביט למציאות בעיניים, להבין שאתה במלחמה, שפכה הבורא רוצה - ושם, שם לגלות את הבורא!

זה המסר היחיד שראוי להיאמר כאשר הבקר מאותת לך, ולא לחפש כיצד לברוח ולהחליץ מהפניה הישירה של בורא העולם ברגע זה.

(נקודות של אור - ספינקא)

הוא הלך לאבא וסיפר את הסיפור: "ראיתי שהילד שלך מסתובב בשנות רעב עם מטבע זהב, החלפתי איתו, כעת אני מחזיר לך, לקיים "והשיב את הגזילה"..."

האב נבהל: "אתה מחזיר לי, יפה מאוד, אבל ההוא הפסיד את פרנסתו, ונקרא ברחוב 'גנב'."

אמר אז אחד מגדולי הדור: הבה נחשוב ונראה מוסר השכל נורא - כאשר שלשתם באים לעולם האמת, ודנים אותם: אבי הבן, המוכר שחשדו בו, והגנב האמיתי, מה דינם?

המוכר - מיד לגן עדן, איזו שאלה - כולו בזיונות. "אשרי מי שחושדים בו ואין בו", ולא עוד אלא שלא רצה להישבע אפילו שבועת אמת. בזיונות שכאלו - כפרת עוונות.

האבא - מה כבר אפשר להאשים אותו? הבן מספר לו שלקח את המטבע וקנה עוגה, מה פתאום יעלה על דעתו שהמטבע הוחלף בדרך?!

הגנב האמיתי - הוא ומשפחתו היו רעבים מאוד, והוא חשב לעצמו שיקח עתה ואחר כך יחזיר, הוא כמעט מת מרעב ופה מסתובב ילד עם מטבע זהב, עוגה אפשר לקנות גם במטבע פשוט, אולי יענישו אותו, אבל לא בעונש חמור מאוד.

את מי כן ידונו? אתם יודעים את מי? את כל אלו שריכלו... אותם ידונו בחומרה רבה! מה אתם מתערבים? יש כאן מבוי סתום, ויש מצוה לדרון לכף זכות, הייתם חוסכים את כל הצער לכל הצדדים!

וכי תשאלו: מה הם היו צריכים לחשוב - שהוא לא גנב? ושכולם בסדר, רק שמישהו שלישי התערב?! - כן, "בצדק תשפוט עמיתך" "הוי דן את כל האדם לכף זכות". (יחי ראובן)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com